

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра публічно-правових дисциплін**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**для виконання аудиторної та самостійної роботи
з дисципліни**

«КРИМІНОЛОГІЯ»

**здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності D8 «Право»**

Біла Церква – 2026

УДК 342

Затверджено
Науково-методичною комісією Білоцерківського НАУ
Протокол №7 від «20» лютого 2026 р.

Укладач: **Сімакова С.І.**, канд. юрид. наук, доцент кафедри публічно-правових дисциплін

Сімакова С.І. Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з дисципліни «Кримінологія» здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності D8 «Право» «Право»/ уклад. С.І. Сімакова. Біла Церква: БНАУ, 2026. 25 с.

Публікація містить рекомендації здобувачам вищої освіти для підготовки до практичних занять з дисципліни «Кримінологія», структуру та зміст навчальної дисципліни, теоретичні та практичні завдання для підготовки до лекційних та практичних занять, питання для обговорення, завдання для самостійної, індивідуальної роботи, та список рекомендованої літератури до курсу.

Видання спрямоване на розвиток компетентностей щодо формування у студентів теоретичних і практичних знань про сучасний стан злочинності в Україні, та заходи її протидії.

Рецензент: **Бровко Н.І.**, д-р юрид. наук, професор кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін Білоцерківського НАУ.

Методичні вказівки розглянуто на засіданні кафедри публічно-правових дисциплін, протокол № 6 від «20» січня 2026 р.

Схвалено методичною радою соціально-гуманітарного факультету, протокол № 7 від «10» лютого 2026 р.

© С.І. Сімакова, 2026

ЗМІСТ

1. Передмова.....	4
2. Контент змістовних модулів	6
3. Тематичний план початкової дисципліни.....	6
4. Навчально-методичне забезпечення дисципліни.....	7
5. Теми лекційних занять.....	7
6. Теми практичних занять.....	8
7. Самостійна робота.....	9
8. Індивідуальні завдання	12
9. Теми для презентацій	13
10. Ситуативні завдання	14
11. Методи навчання.....	15
12. Форми поточного та підсумкового контролю.....	16
13. Засоби оцінювання результатів навчання.....	16
14. Шкала оцінювання.....	17
15. Перелік наочно-технічних засобів навчання	18
16. Засоби уточнення та взаємодії	18
17. Матеріально-технічне забезпечення	18
18. Орієнтовний перелік питань до підсумкового контролю	19
19. Рекомендовані джерела інформації.....	21
20. Інформаційні ресурси.....	24

ПЕРЕДМОВА

Кримінологія є однією з основних навчальних дисциплін, що передбачена для вибіркового вивчення при підготовці фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» у всіх вищих навчальних закладах України.

Кримінологія є загальнотеоретичною наукою про злочинність і має безпосереднє практичне значення.

Кримінологічні знання використовуються в усіх науках кримінального циклу, законотворчій діяльності, програмуванні протидії злочинам та в багато чому обумовлюють кримінальну політику держави.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Кримінологія» є формування фаховопідготовлених високоосвічених спеціалістів-юристів, спроможних здійснювати на належному рівні юридичне забезпечення у різних галузях та сферах суспільного життя.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Кримінологія» є чотири групи соціальних явищ: 1) злочинність; 2) особа злочинця; 3) причини та умови злочинності; 4) попередження (профілактика) злочинності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Кримінологія» є: формування у здобувачів вищої освіти науковообґрунтованих уявлень про сучасний стан злочинності в Україні, про її тенденції та фактори, що впливають на її структуру та динаміку; формування системи знань щодо заходів боротьби зі злочинністю і окремими її видами.

За результатами вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набувають загальні та спеціальні компетентності.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу

ЗК 3 Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК 7 Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 2 Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів

СК 3 Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи

СК 12 Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції

СК 13 Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності

Результати навчання:

- ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел
- ПРН9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій
- ПРН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни «Кримінологія» полягають у тому, що дана навчальна дисципліна викладається після засвоєння студентами таких навчальних дисциплін, як: Конституційне право України», «Кримінальне право», «Адміністративне право».

Навчальний план передбачає вивчення дисципліни «Кримінологія» у наступних формах: лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальна робота.

На лекційні заняття вноситься 1/3 матеріалу, який пропонується до вивчення. Лекційні заняття системно охоплюють увесь курс, допомагають здобувачам вищої освіти засвоїти знання про поняття, структуру та динаміку злочинності в Україні та заходи її протидії.

Практичні (семінарські) заняття проводяться як згідно з питаннями, які розглядалися під час лекційних занять, так і за питаннями, які пропонувалися здобувачам вищої освіти для самостійного вивчення. Проведення практичних (семінарських) занять має за мету сформувати у здобувачів компетентності щодо критичного мислення та аналізу знань про злочинність та заходів боротьби з нею.

КОНТЕНТ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНОЛОГІЯ»

Модуль 1. Поняття Кримінології та її основних складових

Тема №1 Поняття, завдання, функції кримінології у системі юридичних наук

Тема № 2 Методика кримінологічних досліджень

Тема № 3 Поняття злочинності та її показники

Тема № 4 Правова статистика і її застосування у кримінології

Тема № 5 Індивідуальна злочинна поведінка

Тема №6 Віктимологічний аспект конкретного злочину

Тема №7 Кримінологічне планування і прогнозування попереджувальної діяльності

Module 2. Course and factors of the specific types of crimes (Модуль 2. Причини та умови окремих видів злочинів)

Topic № 8 Economic Crimes and Their Prevention (Тема № 8 Економічні злочини та їх профілактика)

Topic № 9 Crimes Related to Drug Abuse and Their Prevention (Тема № 9 Злочини, пов'язані зі зловживанням наркотиками, та їх профілактика)

Topic № 10 Female Crime: Key Concepts and Prevention (Тема № 10 Жіноча злочинність: ключові поняття та її профілактика)

Topic № 11 Juvenile Crime: Key Concepts and Prevention (Тема № 11 Злочинність неповнолітніх: ключові поняття та її профілактика)

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНОЛОГІЯ»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма					заочна форма					
	Усього	у тому числі				усього	у тому числі				
		Л	П	Лб.	Інд		СРС	Л	П	Лб	Інд
<i>Змістовий модуль 1. Поняття Кримінології та її основних складових</i>											
Тема 1.1	6	2	2			2	2	2			
Тема 1.2	6	2	2			2	2	2			
Тема 1.3.	6	2	2			2	2	2			
Тема 1.4	6	2	2			2	2	2			

Тема 1.5	6	2	2			2		2				
Тема 1.6.	6	2	2			2		2		2		
Тема 1.7.	6	2	2			2						
Разом за змістовим модулем 1	42	14	14			14		12	6	6		
<i>Змістовий модуль 2. Причини та умови окремих видів злочинів (Module 2. Course and factors of the specific types of crimes)</i>												
Тема 2.1	5	1				4						
Тема 2.2	5	1				4						
Тема 2.3	5		1			4						
Тема 2.4.	5		1			4						
Разом за змістовим модулем 2	20	2	2			16						
<i>Усього годин</i>	64	16	16			58		14	6	6		

Примітка: (для денної форми навчання – складання заліку 2 години), (для заочної форми навчання – складання заліку 2 години; кількість груп - 2)

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Лекції

Назви змістових модулів і тем	
Модуль 1	
Модуль 1. Поняття Кримінології та її основних складових	
Тема № 1 Поняття, предмет та система кримінології. 1.1. Історія розвитку та сучасний стан кримінології. Система кримінології. Предмет кримінології.	2
Тема № 2 Методика кримінологічних досліджень. Використання основних методів під час кримінологічних досліджень	2
Тема № 3 Злочинність та її показники. Латентна злочинність. 3.1. Причини та умови злочинності. Протидія злочинності. 3.2. Особа злочинця. Соціальне та біологічне в особі злочинця	2
Тема № 4 Правова статистика і її застосування у кримінології. Етапи статистичного дослідження у кримінології. Значення правової статистики.	2
Тема № 5 Індивідуальна злочинна поведінка. Види індивідуальної злочинної поведінки.	2

Тема №6 Віктимологічний аспект конкретного злочину. Поняття віктимології. Поняття жертви злочину, потерпілого від злочину.	2
Тема №7 Кримінологічне планування і прогнозування попереджувальної діяльності. Етапи попереджувальної діяльності. Значення кримінологічного планування та прогнозування.	2
Разом за змістовим модулем 1	14
Module II : Course and factors of the specific types of crimes	
Topic № 8 Economic crimes and prevention 1. Concept of economic crime and new trends in economic crime control 2. Economic delinquency : main issues in Ukraine. 3. Corruption as one of the causes and factors of criminal economic offences in Ukraine	
Topic № 9 Crimes related to drug abuse and prevention 1. Concept of drugs in Ukraine and their types. 2. Measures to combat drug abuse. 3. Exemption from criminal liability. 4. Ukraine's International cooperation in the field of drugs. 5. The Strategy of the State Policy Regarding Drugs (Narcotics) until the year 2020	
Topic № 10 Female delinquency: key concepts and prevention 1. Criminological characteristics of female delinquency. 2. Causes and factors of female delinquency. 3. Measures to prevent female delinquency. 4. Domestic violence	1
Topic 11 Juvenile delinquency: key concepts and prevention 1. Criminological characteristics of juvenile delinquency. 2. Causes and factors of juvenile delinquency. Juvenile delinquency control measures	1
Разом за змістовим модулем 2	2
Разом	16

Практичні заняття

Назви змістових модулів і тем	
Модуль 1	
Змістовий модуль 1. Поняття Кримінології та її основних складових	
Тема № 1 Поняття, предмет та система кримінології. 1.1. Історія розвитку та сучасний стан кримінології. Система кримінології. Предмет кримінології.	2
Тема № 2 Методика кримінологічних досліджень. Використання основних методів під час кримінологічних досліджень	2
Тема № 3 Злочинність та її показники. Латентна злочинність. 3.1. Причини та умови злочинності. Протидія злочинності. 3.2. Особа злочинця. Соціальне та біологічне в особі злочинця	2
Тема № 4 Правова статистика і її застосування у кримінології. Етапи статистичного дослідження у кримінології. Значення правової статистики.	2
Тема № 5 Індивідуальна злочинна поведінка. Види індивідуальної злочинної поведінки.	2

Тема №6 Віктимологічний аспект конкретного злочину. Поняття віктимології. Поняття жертви злочину, потерпілого від злочину.	2
Тема №7 Кримінологічне планування і прогнозування попереджувальної діяльності. Етапи попереджувальної діяльності. Значення кримінологічного планування та прогнозування.	2
Разом за змістовим модулем 1	14
Module II : Course and factors of the specific types of crimes	
Topic № 8 Economic crimes and prevention 1. Concept of economic crime and new trends in economic crime control 2. Economic delinquency : main issues in Ukraine. 3. Corruption as one of the causes and factors of criminal economic offences in Ukraine	
Topic № 9 Crimes related to drug abuse and prevention 1. Concept of drugs in Ukraine and their types. 2. Measures to combat drug abuse. 3. Exemption from criminal liability. 4. Ukraine’s International cooperation in the field of drugs. 5. The Strategy of the State Policy Regarding Drugs (Narcotics) until the year 2026	
Topic № 10 Female delinquency: key concepts and prevention 1. Criminological characteristics of female delinquency. 2. Causes and factors of female delinquency. 3. Measures to prevent female delinquency. 4. Domestic violence	1
Topic 11 Juvenile delinquency: key concepts and prevention 1. Criminological characteristics of juvenile delinquency. 2. Causes and factors of juvenile delinquency. Juvenile delinquency control measures	1
Разом за змістовим модулем 2	2
Разом	16

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Опрацювання літератури, що визначають основні положення науки Кримінології	5
2	<i>Практичні завдання:</i> Розв’язання ситуативних задач Дослідити стан злочинності в Україні за останні 5 років З’ясувати, які види злочинів переважають в якому регіоні і чому Дослідити стан злочинності в місті/селі де ви проживаєте Дослідити роботу поліції щодо профілактики злочинів в місті/селі де ви проживаєте Дослідити, які нові злочини виникли в умовах війни та способи їх вчинення.	15
3	<i>Неформальна освіта</i>	10

	<p><i>На одній із запропонованих платформ : Prometheus, Coursera, EdX, Український інститут прав людини (Ukrainian Institute for Human Rights), Open University (Відкритий університет), Міжнародний центр навчання з прав людини, LinkedIn Learning студент може пройти курси з Кримінології і отримати сертифікат.</i></p> <p><i>Приклад : Онлайн курси у сфері кримінальної юстиції. Експертний центр з прав людини. Злочин, справедливість та суспільство. https://ecpl.com.ua/news/onlayn-kursy-u-sferi-kryminal-noi-iustytzii/</i></p> <p><i>Приклад : Електронний ресурс https://osvita.diia.gov.ua. Обережно! Кібершахраї (https://osvita.diia.gov.ua/courses/attention-cyber-fraudsters)</i></p> <p><i><u>Такий вид роботи викладачем може буде зарахований, як самостійна (індивідуальна) робота студента. Крім цього такий вид роботи дає можливість закрити пропущені заняття з дисципліни.</u></i></p> <p><i>Примітка : тема наданого сертифікату повинна відповідати темам (модулям), які студент пропустив з певних причин.</i></p>	
4	<p>Модуль 1. Тема №1. Поняття, завдання, функції кримінології у системі юридичних наук</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття кримінології як науки та навчальної дисципліни. 2. Об'єкт і предмет кримінології. 3. Основні завдання кримінології на сучасному етапі розвитку України. 4. Функції кримінології (пізнавальна, прогностична, практична тощо). 5. Місце кримінології у системі юридичних наук. 6. Взаємозв'язок кримінології з кримінальним правом, кримінальним процесом, кримінально-виконавчим правом. 7. Значення кримінології для формування кримінальної політики держави. <p>Тема №2. Методика кримінологічних досліджень</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та значення методики кримінологічних досліджень. 2. Загальнонаукові та спеціальні методи кримінології. 3. Соціологічні методи у кримінологічних дослідженнях (анкетування, інтерв'ю, спостереження). 4. Статистичні методи дослідження злочинності. 5. Порівняльно-правовий метод у кримінології. 6. Документальний аналіз як метод кримінологічного дослідження. 7. Етапи проведення кримінологічного дослідження. <p>Тема №3. Поняття злочинності та її показники</p>	15

1. Поняття злочинності як соціально-правового явища.
2. Основні ознаки злочинності.
3. Рівень злочинності та способи його визначення.
4. Структура злочинності та її елементи.
5. Динаміка злочинності: поняття та значення.
6. Географія злочинності.
7. Латентна злочинність: поняття, причини та наслідки.

Тема № 4. Правова статистика і її застосування у кримінології

1. Поняття правової статистики та її види.
2. Джерела кримінологічної статистичної інформації в Україні.
3. Значення правової статистики для аналізу злочинності.
4. Основні статистичні показники злочинності.
5. Методи статистичного аналізу у кримінології.
6. Проблеми достовірності статистичних даних про злочинність.
7. Використання статистичних даних у профілактиці злочинності.

Тема №5. Індивідуальна злочинна поведінка

1. Поняття індивідуальної злочинної поведінки.
2. Мотивація злочинної поведінки.
3. Причини та умови формування злочинної поведінки особи.
4. Роль соціального середовища у формуванні злочинної поведінки.
5. Типологія злочинців у кримінології.
6. Стадії формування злочинної поведінки.
7. Значення вивчення особи злочинця для попередження злочинів.

Тема №6. Віктимологічний аспект конкретного злочину

1. Поняття віктимології та її місце у кримінології.
2. Поняття жертви злочину (потерпілого).
3. Віктимна поведінка та її роль у механізмі злочину.
4. Віктимність: види та фактори формування.
5. Взаємозв'язок поведінки злочинця і жертви.
6. Віктимологічна профілактика злочинів.
7. Значення віктимологічного аналізу для розслідування злочинів.

Тема №7. Кримінологічне планування і прогнозування попереджувальної діяльності

1. Поняття кримінологічного планування.
2. Основні принципи планування попереджувальної діяльності.
3. Види кримінологічного прогнозування.
4. Методи прогнозування злочинності.
5. Значення кримінологічного прогнозування для правоохоронних органів.
6. Роль державних і громадських інституцій у попередженні злочинності.
7. Проблеми та перспективи розвитку системи попередження злочинності в Україні.

8. Розкрийте роль соціологічних методів у дослідженні злочинності.
9. Охарактеризуйте статистичні методи аналізу злочинності.
10. Дайте визначення поняттю злочинності як соціально-правового явища.
11. Назвіть основні ознаки злочинності.
12. Розкрийте поняття рівня, структури та динаміки злочинності.
13. Поясніть сутність латентної злочинності та її значення для кримінології.
14. Дайте визначення правової статистики та охарактеризуйте її основні види.
15. Проаналізуйте значення правової статистики для кримінологічних досліджень.
16. Охарактеризуйте основні джерела статистичних даних про злочинність в Україні.
17. Розкрийте поняття індивідуальної злочинної поведінки.
18. Проаналізуйте причини та умови формування злочинної поведінки особи.
19. Охарактеризуйте мотивацію злочинної поведінки.
20. Розкрийте поняття віктимології та її значення у вивченні злочинності.
21. Проаналізуйте роль жертви у механізмі вчинення злочину.
22. Охарактеризуйте віктимну поведінку та її види.
23. Розкрийте поняття кримінологічного планування попереджувальної діяльності.
24. Поясніть сутність та значення кримінологічного прогнозування.
25. Проаналізуйте основні причини та умови вчинення економічних злочинів.
26. Охарактеризуйте основні напрями профілактики економічної злочинності.
27. Розкрийте кримінологічну характеристику злочинів, пов'язаних зі зловживанням наркотиками.
28. Проаналізуйте основні заходи профілактики наркозлочинності.
29. Охарактеризуйте особливості жіночої злочинності та її основні причини.
30. Розкрийте причини, умови та основні напрями профілактики злочинності неповнолітніх.

ТЕМИ ДЛЯ ПРЕЗЕНТАЦІЙ

1. Кримінологія як наука: предмет, завдання та значення для правової системи України.
2. Місце кримінології у системі юридичних наук та її міждисциплінарні зв'язки.
3. Основні методи кримінологічних досліджень: теорія та практика застосування.
4. Соціологічні методи у кримінології: можливості та обмеження.
5. Поняття злочинності та її соціальна зумовленість.
6. Основні показники злочинності та їх кримінологічне значення.
7. Латентна злочинність: причини виникнення та проблеми виявлення.
8. Правова статистика як джерело кримінологічної інформації.
9. Проблеми достовірності статистичних даних про злочинність в Україні.
10. Особа злочинця як об'єкт кримінологічного дослідження.
11. Індивідуальна злочинна поведінка: мотивація та механізм формування.

12. Віктимологія в системі кримінологічних знань.
13. Віктимна поведінка жертви злочину та її вплив на вчинення злочину.
14. Кримінологічне планування та прогнозування у сфері запобігання злочинності.
15. Економічна злочинність: поняття, види та сучасні тенденції.
16. Кримінологічна характеристика економічних злочинів в Україні.
17. Злочини, пов'язані з незаконним обігом наркотиків: причини та наслідки.
18. Профілактика наркозлочинності: роль держави та суспільства.
19. Жіноча злочинність: кримінологічні особливості та соціальні чинники.
20. Злочинність неповнолітніх: причини виникнення та напрями профілактики.

Presentation / Individual Assignment Topics (Module 2)

1. Economic Crimes: Concept, Types, and Criminological Characteristics
2. Social and Economic Factors Contributing to Economic Crime
3. Prevention of Economic Crimes: Legal and Criminological Approaches
4. Drug Abuse as a Criminogenic Factor of Criminal Behavior
5. Crimes Related to Drug Abuse: Causes and Social Consequences
6. Preventive Strategies for Combating Drug-Related Crimes
7. Female Crime: Criminological Features and Main Causes
8. Gender Differences in Criminal Behavior: A Criminological Perspective
9. Juvenile Crime: Causes, Forms, and Social Determinants
10. Prevention of Juvenile Delinquency: The Role of Family, School, and Community

СИТУАТИВНІ ЗАВДАННЯ

1. За даними офіційної статистики рівень злочинності в регіоні зменшився, однак кількість звернень громадян до правоохоронних органів зросла. Поясніть цю ситуацію з позицій кримінології. Яке явище вона може відображати?
2. У процесі кримінологічного дослідження науковець використав анкетування, інтерв'ю та аналіз судових рішень. Визначте, які методи застосовано, та обґрунтуйте їх доцільність.
3. У місті зафіксовано зростання майнових злочинів серед осіб, які раніше не мали судимостей. Які показники злочинності необхідно проаналізувати для оцінки цієї тенденції?
4. Під час аналізу статистичних даних виявлено суттєві розбіжності між даними поліції та судової статистики. Назвіть можливі причини таких розбіжностей.
5. Особа вчинила злочин під впливом складних життєвих обставин та негативного соціального середовища. Проаналізуйте цю ситуацію з позицій теорії індивідуальної злочинної поведінки.
6. Наведіть приклад мотивації злочинної поведінки та поясніть її роль у механізмі вчинення злочину.

7. Потерпілий своєю необережною поведінкою сприяв вчиненню злочину проти себе. Оцініть ситуацію з віктимологічної точки зору.
8. Проаналізуйте, які види віктимної поведінки можуть бути характерні для злочинів проти власності.
9. Правоохоронні органи розробляють програму запобігання злочинності в регіоні. Які елементи кримінологічного планування та прогнозування слід у ній передбачити?
10. У регіоні зросла кількість економічних злочинів у сфері підприємницької діяльності. Визначте можливі соціально-економічні причини цього явища.
11. Проаналізуйте роль корупції як чинника економічної злочинності.
12. Підприємство зазнало значних фінансових втрат унаслідок шахрайських дій працівників. Які профілактичні заходи могли б запобігти таким злочинам?
13. У місті зросла кількість злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків серед молоді. Визначте основні причини та запропонуйте профілактичні заходи.
14. Особа, яка перебуває у стані наркотичної залежності, вчинила насильницький злочин. Проаналізуйте вплив наркотичної залежності на злочинну поведінку.
15. Статистичні дані свідчать про зростання жіночої злочинності. Які соціальні та психологічні чинники можуть це зумовлювати?
16. Наведіть приклад злочину, вчиненого жінкою, та проаналізуйте його з урахуванням кримінологічних особливостей жіночої злочинності.
17. У навчальному закладі зросла кількість правопорушень серед неповнолітніх. Які фактори соціального середовища могли цьому сприяти?
18. Неповнолітній вчинив повторний злочин після застосування до нього виховних заходів. Проаналізуйте причини неефективності профілактики.
19. Запропонуйте комплекс заходів профілактики злочинності неповнолітніх на рівні сім'ї, школи та громади.
20. Поясніть в чому полягає робота офіцера служби освітнього процесу Національної поліції?

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У системі вивчення дисципліни використовується комплекс методів навчання: від пояснювально-ілюстративного та репродуктивного – до максимально продуктивних – проблемного, евристичного та дослідницько-пошукового.

Навчання гармонійно поєднує теоретичну й практичну складові (лекційні й практичні заняття). Передбачено, що всі форми організації навчання є практико-зорієнтованими, оскільки повноцінно реалізують мету студентоцентрованого навчання – активізувати пізнавально-творчу діяльність здобувачів вищої освіти, організувати суб'єктно-суб'єктну взаємодію. Тому

під час їх проведення використовуються елементи і прийоми: критичного мислення, рефлексії, дискусії, мозкового штурму, навчального тренінгу, колаборативного навчання, медіаосвіти тощо.

***В умовах змішаної та дистанційної моделей навчання, коли взаємодія з викладачем відбувається за допомогою застосунків Zoom чи Google Meet для відеоконференцій, освітньої платформи Moodle BNAU для виконання самостійних дослідницьких і підсумкових тестових завдань, файлообмінних соціальних мереж Telegram, Viber, інтерактивна складова навчання здобувачів вищої освіти доповнюється іншими застосунками для зворотного зв'язку: google-форми для опитувань, Google Classroom тощо.

ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з навчальної дисципліни включає *поточне, тематичне оцінювання* (з тем, визначених для аудиторного обговорення і самостійного опрацювання) та модульний контроль (усього 2).

Поточний і тематичний контроль передбачає оцінювання:

- результатів аналізу навчально-методичних і довідкових матеріалів;
- участі в дискусії під час лекційних занять;
- підготовки виступу до занять із презентацією (чи без);
- підготовки індивідуальних завдань за вибором здобувачів вищої освіти;
- виконання творчих завдань на основі перегляду медіатекстів (лекцій іноземною мовою) з теми обговорення тощо.

Модульний контроль проводиться у тестовій комбінованій формі (комп'ютерне чи на паперових носіях) та виконання проєктного/творчого завдання (усно/письмово). Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється після кожного контрольного заходу.

По завершенню 2-го семестру – залік.

ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Бали за лекційне заняття враховують такі показники: активність участі здобувачів у дискусії, самостійна підготовка виступу-презентації, опрацювання додаткового матеріалу з теми.

Бали на практичному занятті здобувачі вищої освіти отримують за виконані практичні завдання, опрацювання джерел, командні проєкти, презентації, активність під час дискусій і виконання практичних завдань.

Бали за самостійну роботу враховують: виконання дослідницьких і творчих завдань індивідуально й колективно, результативну практичну роботу в групі, опрацювання навчально-методичних і довідкових джерел, аналіз законодавства, виконання і захист проєктів, презентації, активність самостійної пошукової роботи.

Під час модульного контролю передбачені комплексні засоби оцінювання (усно й письмово, під час виконання тестових завдань, дослідницьких і творчих, захисту проєктів тощо), у тому числі комп'ютерно орієнтовані.

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Захист ІНДЗ	Загальний бал
Максимальний бал	20	20	20	20 (10 x 2)	30	100

ПЕРЕЛІК НАОЧНО-ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, мережа Інтернет, бібліографічні, бібліотечні. Серед них нормативно-правова база (закони, постанови, положення, накази): сайти Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції України, інтернет-ресурси, періодичні видання, наукові праці професорсько-викладацького складу, тези та матеріали наукових конференцій.

Засоби унаочнення та взаємодії:

1. Мультимедійні презентації у програмах Microsoft Office Power Point, Canva.
2. Відеоматеріали з каналу Youtube та публічні відеолекції в записі.
3. Роздавальні матеріали – табличні й схематичні основи.
4. Засоби зворотного зв'язку – інтерактивна дошка Padlet, сайт для інтерактивних презентацій і голосування Mentimeter.
5. Наповненість сайту дистанційного навчання БНАУ (MOODL) (<https://teach.btsau.net.ua/course/view.php?id=904>).
6. В умовах дистанційного навчання – застосунки платформи для відеоконференцій Zoom, Google Meet, освітня платформа BNAU MOODLE, Google Classroom.
7. Наукова лабораторія «Правові проблеми запобігання і протидії корупції» (ауд.13, корпус № 6, соціально-гуманітарний факультет).

Необхідне матеріально-технічне забезпечення:

- аудиторного навчання: дошка аудиторна, мебльоване навчальне приміщення, комп'ютерне обладнання (ПК/ноутбук + мультимедійний проектор), Wi-Fi.
- дистанційного: мережа Інтернет, електронні пристрої, у т.ч. персональні.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Кримінологія як наука та навчальна дисципліна: поняття і значення.
2. Об'єкт і предмет кримінології.
3. Основні завдання кримінології.
4. Функції кримінології та їх характеристика.
5. Місце кримінології у системі юридичних наук.
6. Взаємозв'язок кримінології з кримінальним правом.
7. Взаємозв'язок кримінології з кримінальним процесом та кримінально-виконавчим правом.
8. Поняття методики кримінологічних досліджень.
9. Загальнонаукові методи кримінології.
10. Спеціальні методи кримінологічних досліджень.
11. Соціологічні методи у кримінології.
12. Статистичні методи аналізу злочинності.
13. Поняття злочинності як соціально-правового явища.
14. Основні ознаки злочинності.
15. Рівень злочинності та методи його визначення.
16. Структура злочинності та її елементи.
17. Динаміка злочинності та її кримінологічне значення.
18. Географія злочинності.
19. Латентна злочинність: поняття, причини та наслідки.
20. Поняття правової статистики.
21. Види правової статистики.
22. Джерела кримінологічної статистичної інформації в Україні.
23. Основні статистичні показники злочинності.
24. Значення правової статистики для кримінології.
25. Проблеми достовірності статистичних даних про злочинність.
26. Поняття індивідуальної злочинної поведінки.
27. Причини та умови формування злочинної поведінки особи.
28. Мотивація злочинної поведінки.
29. Типологія особи злочинця.
30. Значення вивчення особи злочинця для профілактики злочинів.
31. Поняття віктимології та її місце у кримінології.
32. Поняття жертви злочину (потерпілого).
33. Віктимна поведінка: поняття та види.
34. Віктимність та фактори її формування.
35. Віктимологічна профілактика злочинів.
36. Поняття кримінологічного планування.
37. Принципи кримінологічного планування попереджувальної діяльності.
38. Поняття та значення кримінологічного прогнозування.

39. Види кримінологічних прогнозів.
40. Методи прогнозування злочинності.
41. Поняття та загальна характеристика економічної злочинності.
42. Основні види економічних злочинів.
43. Причини та умови вчинення економічних злочинів.
44. Кримінологічна характеристика осіб, які вчиняють економічні злочини.
45. Основні напрями профілактики економічної злочинності.
46. Поняття та кримінологічна характеристика наркозлочинності.
47. Причини поширення злочинів, пов'язаних зі зловживанням наркотиками.
48. Вплив наркотичної залежності на злочинну поведінку.
49. Основні напрями профілактики наркозлочинності.
50. Поняття жіночої злочинності та її особливості.
51. Причини та умови жіночої злочинності.
52. Кримінологічна характеристика жінки-злочинниці.
53. Профілактика жіночої злочинності.
54. Поняття злочинності неповнолітніх.
55. Основні форми злочинності неповнолітніх.
56. Причини та умови злочинності неповнолітніх.
57. Роль сім'ї у формуванні злочинної поведінки неповнолітніх.
58. Роль школи та соціального середовища у профілактиці злочинності неповнолітніх.
59. Спеціальні заходи профілактики злочинності неповнолітніх.
60. Значення кримінології для формування державної політики у сфері запобігання злочинності.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

- 1.Кримінологія : навчальний посібник-практикум (для здобувачів вищої освіти, що навчаються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (081 «Право», 262 «Правоохоронна діяльність») / С.А. Шалгунова, А.М. Орлеан, О.С. Скок, Т.В. Шевченко, Ю.М. Крамаренко, Г.В. Барабаш, Ю.В. Волошина, І.В. Шило / За заг. ред. к.ю.н., доц. С.А. Шалгунової / Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. 332 с. (<http://criminology.nlu.edu.ua/pidruchniki/>).
- 2.Бахуринська О. Протидія організованій злочинності: основні кримінологічні та правові проблеми: навчально-методичний посібник-практикум (кримінальне право та кримінологія). Київ. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2020. с.199 (<https://law.knu.ua/ua/literatura-kafedry-kryminalnoho-prava-ta-kryminolohii>).
3. Roman V. Veresha, Alexander N. Dzhuzha, Dmitry M. Tychyna, Anastasiya O. Dzhuzha. Criminological and victimological support of world and national security during quarantine measures related to the spread of acute respiratory disease COVID-19 caused by coronavirus SARS-CoV-2 (Кримінологічне та віктимологічне забезпечення світової та національної безпеки під час карантинних заходів, пов'язаних із поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2). JOURNAL OF APPLIED SECURITY RESEARCH. URL: <https://doi.org/10.1080/19361610.2022.2104106>.
4. Левченко Ю.О. Актуальні проблеми діяльності системи органів пробації в умовах воєнного стану. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство» Випуск 2. 2023 С. 450-455. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.02.51>.
5. Джужа А. О. Запобігання негативним девіантним проявам у світовій практиці. Українська поліцейстика. 2023. № 1. С. 12–16.
6. Сімакова С.І. Антикорупційна експертиза в Україні. Матеріали всеукраїнського круглого столу присвячені до міжнародного дня боротьби з корупцією – м. Біла Церква: БНАУ, 09.12.2022 р. С. 6-7. <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/8737>.
7. Сімакова С.І. Особи похилого віку, як жертви злочинного посягання та прояви їх віктимної поведінки. Людина, кримінологія, наука: матеріали міжнародної наукової конференції, [2-е видання, м. Кишинів], 24 березня 2023 р. С. 209-212. <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/8744>.
8. Сергеев О.В. (наук. керівник Сімакова С.І.) Торгівля людьми як порушення прав людини: аналіз проблеми та пошук рішень протидії. Молодь – аграрній науці і виробництву. Актуальні питання законодавства: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти (Біла Церква, 14 квітня 2023 р.). Біла Церква: БНАУ. 2023. 38-39. <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/8769>.

9. Сімакова С.І. Інститут пробаційного нагляду в Україні / С.І. Сімакова // Глобальні виклики сьогодення: наука, освіта та технології : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти та молодих учених: (ЦІР «Педагогічний простір», 14 вересня 2023 р.) Рига. 2023. С. 39-41. (<http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/9499/>).
10. Сімакова С.І. Актуальні питання кібербезпеки в українському суспільстві / С.І. Сімакова // Сучасні загрози глобальній та регіональній безпеці : матер. Міжнар. наук.-практ. інтерн.-конф.: (ГО «ГУЕЦ» , 29 жовтня 2023 р. Одеса, 2023. – С. 191-194. (<http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/9493>)
11. Сімакова С.І. Війна, та її вплив на стан злочинність в Україні / С.І. Сімакова // Трансформація правової системи України: виклики сучасності : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (УДУ імені Михайла Драгоманова, 21 лютого 2024 р.). – Київ, 2024. – С. 378-381. (<http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/11391>).
12. Сімакова С.І. Структура характеру індивіда та її вплив на формування неповнолітнього злочинця / С.І. Сімакова // Політичні трансформації сучасного суспільства : Збірник матеріалів V Всеукр. наук.-практ. конф. (ПДАУ, 22 лютого 2024 р.). - Полтава, 2024. - С. 349-352. <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/10533/>
13. Богданевич Д.І. Кримінологічні особливості осіб, які вчиняють умисні вбивства / Д.І. Богданевич, С.І. Сімакова // Молодь – аграрній науці і виробництву. Актуальні питання законодавства : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти (БНАУ, 24 квітня 2024 р.). - Біла Церква, 2024. - С. 6-8. <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/11608>.
14. Васильчук І.Ю. Аналіз причини та наслідків корупції в Україні / І.Ю. Васильчук, С.І. Сімакова // Інноваційні психолого-педагогічні, лінгвістичні та правові засади аграрної науки в умовах міжкультурної аграрної комунікації : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (БНАУ, 03 жовтня 2024 р.) – Біла Церква, 2024. – С. 87-89. <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/12746>.
15. Кириченко В.В. Вплив штучного інтелекту на злочинність в Україні / В.В. Кириченко, С.І. Сімакова // Актуальні питання законодавства : Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти (БНАУ, 23 квітня 2025 р.). – Біла Церква, 2025. – С. 30-32. <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/14180>.

PRIMARY SOURCES

1. Barash, Ye.Y. (2022). Modern means of correction and resocialization of convicted persons. Law Journal of the National Academy of Internal Affairs, 12(1), 41-47. UDC 343 DOI: 10.33270/04221201.41.\
2. Nataliia Barabash, Igor Paryzkyi, Eduard Rasiuk, BohdanTelefanko, OleksiiHumin. The Criminal Law Aspect of the Violation of Environmental Law in the context of armed aggression against Ukraine. Vol. 40 Núm. 73 (2022) pp. 655-670: Cuestiones Políticas. URL: [https:// produccioncientificaluz.org/index.php/cuestiones/article/view/38494](https://produccioncientificaluz.org/index.php/cuestiones/article/view/38494).

3. Roman V. Veresha, Alexander N. Dzhuzha, Dmitry M. Tychyna, Anastasiya O. Dzhuzha. Criminological and victimological support of world and national security during quarantine measures related to the spread of acute respiratory disease COVID-19 caused by coronavirus SARS-CoV-2 (Кримінологічне та віктимологічне забезпечення світової та національної безпеки під час карантинних заходів, пов'язаних із поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2). JOURNAL OF APPLIED SECURITY RESEARCH. URL: <https://doi.org/10.1080/19361610.2022.210410>.
4. Mykytchyk, A. (2021). The role of rule-of-law institutions in ensuring information security of Ukraine. Amazonia Investiga, 10(39), 238-244. <https://doi.org/10.34069/AI/2021.39.03.24>.
5. Criminological principles of crime prevention in the field of physical culture and sports of Ukraine. Dzhuzha, Olexandr M Vasylevych, Vitaly V. Telefanko, Bohdan M Filipenko, Nataliia E. DIXI. Volume 23 Issue 2 Article Number 10 DOI 10.16925/2357-5891.2021.02.10 Published JUL-DEC 2021 (Web of Science).
6. Combating credit fraud: experience of Ukraine and some other European Countries. Cherniei Volodymyr, Cherniavskyi Serhii, Dzhuzha Alexander, Babanina Viktoria. AMAZONIA INVESTIGA. 2021. Vol. 10 Issue 42. P. 92–102. (Web of Science).
7. Mozol S, Vasylevych V, Poklonskyi A., Poklonska O., Zeleniak P. Regulatory framework for the fight against corruption in the National Police of Ukraine. Questiones Politicas. Vol. 39, № 68, 2021. pp. 682-695. Web of Science.
8. Criminal remedies and institutional mechanisms for combating corruption crimes: the experience of Ukraine and international approaches Professor Volodymyr CHERNIEI Professor Serhii CHERNIAVSKYI Associate professor Viktoria BABANINA Associate professor Vita IVASHCHENKO// Juridical Tribune Volume 12, Issue 2, June 2022 /DOI: 10.24818/TBJ/2022/12/2.05.
9. Rufanova, V., Shablysty, V., Spilnyk, S., Sydorenko, N., & Mozol, S. (2022). Conflict-related sexual violence as a threat to peace and security of the world. Amazonia Investiga, 11(53), 220- 226. <https://doi.org/10.34069/AI/2022.53.05.22>.
10. Rasiuk Eduard, Kovalyova Tetiana, Sopilnyk Rostyslav, Melnychuk Natalia, Kozhyna Alla (2022). Development of Public Administration Ukraine in the field of State Security and Protection of Public Order. International 557-564. URL: http://paper.ijcsns.org/07_book/202203/20220372.pdf.
11. Criminal remedies and institutional mechanisms for combating corruption crimes: the experience of Ukraine and international approaches Professor Volodymyr CHERNIEI Professor Serhii CHERNIAVSKYI Associate professor Viktoria BABANINA Associate professor Vita IVASHCHENKO// Juridical Tribune Volume 12, Issue 2, June 2022 /DOI: 10.24818/TBJ/2022/12/2.05.
12. Eduard Rasiuk, Vitaliy Vasilevich, Vita Ivashchenko, Artem Mikish, Stanislav Mozol. Drug Addiction as a Threat to the Development of Modern Ukrainian Society: Criminological Analysis and Interrelation with Drug Crime. Volume 42 Number 2 (June 2023) of our 'Medicine and Law' Journal. (Scopus).

13. Vita IVASHCHENKO CRIMINAL REMEDIES AND INSTITUTIONAL MECHANISMS FOR COMBATING CORRUPTION CRIMES: THE EXPERIENCE OF UKRAINE AND INTERNATIONAL APPROACHES // INTERNATIONAL CONFERENCE: CONTEMPORARY CHALLENGES IN ADMINISTRATIVE LAW FROM AN INTERDISCIPLINARY PERSPECTIVE - 5 th Edition. May 27, 2022 -Section II. Interdisciplinary Approach in Administrative Sciences in the 21st Century.

REFERENCE LITERATURE

1. Black's Law Dictionary for legal definition. <https://thelawdictionary.org/>
2. Glossary. U4 Anti-Corruption Recourse Centre. <https://www.u4.no/terms>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.nbuiv.gov.ua> – бібліотека ім. В.І. Вернадського
2. <http://zakon.rada.gov.ua> – Верховна Рада України
3. <http://www.president.gov.ua> – Президент України
4. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України
5. <http://www.ccu.gov.ua> – Конституційний Суд України
6. <http://www.scourt.gov.ua> – Верховний Суд України
7. <http://www.scourt.intprof.com> – Судова палата у кримінальних справах
8. <http://www.minjust.gov.ua> – Міністерство юстиції України
9. <http://www.kvs.gov.ua> – Державна пенітенціарна служба України
10. <http://www.reyestr.court.gov.ua> – Єдиний державний реєстр судових рішень
11. http://www.coe.int/t/r/human_rights_court – Європейський Суд з прав людини
12. <http://www.yurincom.com> – Видавництво юридичної літератури
13. <http://legal.com.ua> – Інформаційно-пошукова система по законодавству
14. Бібліотека БНАУ <https://www.culonline.com.ua/> - за логіном bnau та паролем library.
15. Онлайн курси у сфері кримінальної юстиції. Експертний центр з прав людини. Злочин, справедливість та суспільство. <https://ecpl.com.ua/news/onlayn-kursy-u-sferi-kryminal-noi-iustytzii/>.

READING ON THE INTERNET

1. <http://thelawdictionary.org/>
2. <http://www.yandex.ua/clck/jsredir>
3. <https://www.googleadservices.com>
4. <https://www.google.com.ua/url>
5. <https://www.google.com.ua/?gws>
6. https://www.google.com.ua/?gws_rd=ssl
7. http://cis-legislation.com/promo_page
8. <chrome-extension://mhjfbmdgcfjbbpaeojofohoejgihjai/index.html>

9. <http://www.academia.edu/attachments>

10. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pi>